

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2020/21:8

SVERIGES
RIKSDAG

Fredagen den 9 oktober

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag öppnar nämndens möte. Kan vi medge deltagande på distans? Jag finner så.

§ 2 Utrikes frågor

Utrikesminister Ann Linde

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 21 september 2020

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 12 oktober 2020

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar utrikesminister Ann Linde med medarbetare välkomna hit till salen. Vi börjar som vanligt med punkten återrapport. Finns det något att säga om den?

Anf. 3 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru ordförande! EU-nämnden har mottagit en skriftlig återrapport från rådets möte den 21 september. Jag har inget att tillägga utöver denna rapport.

Anf. 4 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för återrapporten.

Vi går vidare till information och samråd inför mötet i rådet den 12 oktober och punkt 3 på rådsdagordningen, Aktuella frågor.

Anf. 5 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Nästa utrikesministermöte äger rum på måndag den 12 oktober i Luxemburg. Rådet väntas anta slutsatser om EU:s insats Eufor Althea i Bosnien och Hercegovina samt om Belarus, vilket jag återkommer till.

Den höge representanten Josep Borrell väntas som vanligt informera om aktuella frågor. Vi har fått information om att han bland annat planerar att ta upp utvecklingen i Nagorno-Karabach. Även om detta inte är en diskussionspunkt som ska förankras i riksdagen vill jag passa på att säga något om regeringens förhållningssätt.

Den förvärrade situationen i Nagorno-Karabach är djupt tragisk, i synnerhet att så många civila har dödats och drabbats på andra sätt liksom risken för fortsatt eskalation. EU måste insistera på omedelbart eldupphör och att parterna respekterar den internationella humanitära rätten. Externa aktörer inklusive Turkiet måste bidra till nedtrappning av konflikten, inte motsatsen.

Jag har i dagarna talat med Armeniens och Azerbajdzjans utrikesministrar och planerar en resa till länderna senare i höst. Jag har nyligen hållit ett videomöte med de tre samordförandena i OSSE:s Minskgrupp, USA, Ryssland och Frankrike, och med det albanska ordförandeskapets personlige representant Kasprzyk. Som inkommande ordförande i OSSE och medlem i Minskgruppen står Sverige berett att bidra till att deeskalera situationen.

När det gäller dialogen med Belgrad och Priština väntas rådet diskutera den EU-faciliterade normaliseringsdialogen mellan Kosovo och Serbien. Diskussionspunkten fanns inte med på det första utkastet till dagordning. Vi räknar som sagt med en uppdatering inom kort.

Dialogen mellan Kosovo och Serbien återupptogs i juli under ledning

av EU:s särskilde representant Miroslav Lajčák. Sedan dess har samtalen på politisk och teknisk nivå intensifierats. Sverige stöder denna dialog. Vi anser att EU:s ansträngningar är av vikt för arbetet med fred och stabilitet länderna emellan och i hela regionen. Det gäller även i fråga om att EU och Förenta staterna samarbetar för att stödja en normalisering av relationen mellan Kosovo och Serbien. Därtill är den EU-ledda dialogen central för ländernas EU-integrationsprocesser.

Sverige anser att EU i dessa sammanhang också bör ta FN:s säkerhetsresolution 1325 i beaktande, inkluderande fredsprocesser där kvinnors deltagande tillförsäkras och är mer hållbara.

Förlåt! Jag gick längre än jag skulle. Jag skulle ha stoppat tidigare.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Jag frågar i alla fall om någon önskar ordet med anledning av Punkten Aktuella frågor.

Anf. 7 DANIEL RIAZAT (V):

Tack, utrikesministern, för föredragningen!

Jag har förstått att Turkiets roll i det hela har kommit upp i utrikesutskottet. Det gäller uppgifterna om att turkiska staten har bidragit till att eskalera situationen i Karabachområdet. Hur ställer sig den svenska regeringen till det? Finns det dokumenterade händelser eller fall som man kan utgå från?

Den turkiska regeringen har själv sagt att den har skickat militärer till området. Jag tänker därför att det är relevant att prata om den frågan. Hur ser utrikesministern på det?

Anf. 8 LUDVIG ASPLING (SD):

Utifrån regeringens ståndpunkt låter det som att regeringen ser parterna som ungefär lika ansvariga till att konflikten har uppstått. Man väljer inte att på något sätt lägga en större del av ansvaret på någon part. Vi tycker att det är olyckligt.

Det är uppenbart att Azerbajdzjan har uppträtt betydligt mer aggressivt i konflikten än Armenien har gjort. Det bör återspeglas i hur man kommunicerar om frågan.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Detta är en informationspunkt.

Anf. 10 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Ordförande! När det gäller var skulden ska läggas har Europeiska rådet uppmanat till ett omedelbart eldupphör och understrukt att det inte finns någon militär lösning på konflikten. Det är oklart hur striderna har inletts. Båda parter lägger skulden på varandra. Det blev också tydligt i mina samtal med båda utrikesministrarna.

Den svenska ståndpunkten är tydlig: omedelbart eldupphör och en återgång till förhandlingar under ledarskap av OSSE:s Minskgrupp. Det finns inget alternativ till en fredlig förhandlingslösning. Vi har framfört detta direkt till både Azerbajdzjan och Armenien.

När det gäller Turkiets roll har Europeiska rådet också tydligt uttalat sig mot extern inblandning i konflikten och har återigen gett sitt fulla stöd till samordförandena i OSSE:s Minskgrupp. Vi står bakom det uttalandet. Det gäller även Turkiet.

Vi ser med särskilt allvar på uppgifterna om att Turkiet anklagas för att ha stöttat att syriska milismän ska ansluta sig till konflikten. Detta är ännu icke bekräftat, men det finns uppgifter.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Rådets genomförandebeslut och genomförandeförordning om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Belarus.

Anf. 12 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Rådet väntas diskutera utvecklingen i Belarus och anta rådsslutsatsen.

Regeringen anser att det belarusiska presidentvalet var varken fritt eller rättvist. Resultatet är förfalskat. Aleksandr Lukasjenko är en illegitimt vald president. Den 23 september utropade han sig till Belarus president för sjätte gången på 26 år. Installationen skedde under omfattande hemlighetsmakeri och säkerhetspådrag. Varken medier eller utländska representanter var inbjudna. Slutsatsen av detta spektakel är uppenbar: Lukasjenko saknar varje form av demokratisk legitimitet.

Regeringen välkomnar att EU har fattat beslut om en första omgång restriktiva åtgärder mot personer som är ansvariga för valfusket och det efterföljande våldet – låt vara efter en lång och utdragen process som riskerar att skada unionens trovärdighet. Åtgärderna är en signal till den belarusiska regimen men också till det kämpande belarusiska folket.

Regeringen anser att EU bör förstärka denna signal ytterligare genom att fortsätta arbetet med riktade sanktioner. Lukasjenko och andra politiskt ansvariga måste inkluderas på nästa lista över personer som ska omfattas av sanktionerna.

Regeringen verkar för att rådet ska enas om en långsiktig och handlingskraftig hantering av situationen i Belarus. Lukasjenko saknar demokratisk legitimitet men har faktisk kontroll över statliga institutioner i Belarus. Han bär ansvaret för de alltmer omfattande kränkningarna av mänskliga rättigheter i Belarus och för det brutala våld som riktas mot oppositionen, civilsamhället och fredliga demonstranter.

EU måste fortsätta rikta tydliga krav på att Lukasjenko ska stoppa våld och trakasserier mot fredliga demonstranter, opposition och människorättsförsvarare. Alla som är frihetsberövade på politiska grunder måste släppas, och åtal mot dem måste läggas ned. De som tvingats i landsflykt måste få återvända.

Det belarusiska folket har, liksom alla andra folk, rätt att välja sina representanter i fria och rättvisa val. Vecka efter vecka fortsätter man att försvara denna rättighet genom fredliga protester. Inte minst kvinnornas mod och beslutsamhet imponerar.

Oppositionens koordinationsråd samlar representanter från såväl politiska partier som civilsamhället och har ett brett folkligt stöd för sina

krav. De har berättigade anspråk på att bli en privilegierad deltagare i en framtida dialog om Belarus.

EU måste stödja krav på genomförande av nya, fria och rättvisa val som observeras av OSSE och Odihr. Hur den demokratiska övergången ska se ut är naturligtvis en fråga för det belarusiska folket att ta ställning till.

EU bör >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<öka stödet till civilsamhället. Vi ska vara tydliga mot den belarusiska regimen och lika tydliga om vår vilja att stödja ett framtida demokratiskt Belarus.

Rådsslutsatserna om Belarus är inte färdigbehandlade. Jag har i dag redogjort för regeringens syn på utvecklingen i Belarus. Det nuvarande utkastet till rådsslutsatser är väl i linje med denna politik. Regeringen avser att godkänna slutsatserna, under förutsättning att de inte väsentligt avviker från den redovisade ståndpunkten.

Anf. 13 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen om läget i Belarus och den oroväckande utvecklingen! Samtidigt är man lite imponerad av demonstrationerna, som fortsätter i så stor omfattning. Det är oerhört viktigt att EU nu äntligen har kommit på banan med sanktioner, och jag uppskattar att det är tydligt att i nästa steg även Lukasjenko ska omfattas, och såklart även garnityret runt honom, så att det blir tydligt vilka som hålls ansvariga för detta.

Jag skulle vilja fråga om det finns någon tanke på att utveckla en strategi för att stödja oppositionen. Det krävs ju mycket stöd och arbete runt omkring för att oppositionen ska orka hålla ut.

Anf. 14 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Tack, utrikesministern, för föredragningen! Jag har egentligen ingen fråga. Vi hade ju möte i utrikesutskottet i går, och då var det flera som framhöll det glädjande i att regeringen nu har en hårdare vokabulär eller tonalitet just nu, och det tycker vi är bra.

Precis som utrikesministern och också Annika Qarlsson sa är vi många som nu gläds åt att det äntligen har kommit sanktioner på plats. Det är framför allt glädjande för det belarusiska folket och en signal mot regimen, men det är också glädjande för EU. Det har ju inte varit gynnsamt att det har tagit så lång tid att få detta på plats.

Jag tyckte att utrikesministern var tydlig med att Lukasjenko nu måste sättas upp på listan, och det var också detta som utrikesministern sa; i det skriftliga står det dock ”bör”. Som jag sa tycker jag att tonläget nu är bra. Som jag också sa till statsrådet Dahlgren vid återrapporten häromdagen har Lukasjenko med all tydlighet visat att han inte är intresserad av dialog, och det är därför hög tid att sätta upp honom på listan.

I övrigt vill jag bara stödja regeringens inriktning. Det har ju tagit lång tid, som sagt var, och vi kommer väl i ett senare skede tillbaka till diskussionen om kvalificerad majoritet i vissa ärenden – det är ju inte på dagordningen i dag – och det här talar väl för att det finns goda skäl för det.

2020/21:8
08 oktober

Anf. 15 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Annika Qarlsson frågar om strategin för stöd till oppositionen. Vi ska diskutera just den frågan på måndag. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vi måste omrikta stöd som i dag går till statliga aktörer så att de går till andra aktörer. Detta var det en stor diskussion om vid vårt förra möte eftersom stödet för coronainsatser går till statliga hälsoaktörer, och diskussionen gällde hur vi kan ge stöd till coronainsatser utan att stödja de statliga. Detta var en stor diskussion som vi hade med kommissionären, där han försäkrade att de skulle ha extrakoll på detta. Allt stöd kan dock inte bara gå via Röda Korset och liknande organisationer, utan vill man få sjukvårdshjälp är man tvungen att använda statliga sjukhus, men om det finns minsta risk för att pengar går i fel fickor ska kommissionen vara som hökar. Vi var alltså oerhört tydliga och medvetna om detta.

Dessutom kommer vi att diskutera hur vi kan uppmuntra en demokratisk utveckling genom att framhålla att om Belarus blir demokratiskt kan man få ännu mer stöd från EU. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Sverige avsätter 120 miljoner om året till demokratistöd för till exempel fria medier och också kvinnogrupper och så vidare. Kvinnorna har ju spelat en mycket framträdande roll i oppositionens demonstrationer och aktiviteter.

Jag noterar stödet från Jessica Roswall. Jag tycker precis som du att det har varit närmast pinsamt för EU att man inte har kunnat enas efter så lång tid. Jag tycker precis som du att det finns ett läge då man kan börja diskutera QMV. Vi är inte där – det är inte det jag menar – men jag tycker att detta visar på problematiken på ett tydligt sätt. Ett land kan hålla hela EU som gisslan i en fråga som gäller något som alla egentligen vill, även det landet faktiskt.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Normaliseringsdialogen Belgrad–Priština.

Anf. 17 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Rådet förväntas diskutera den EU-faciliterade normaliseringsdialogen mellan Kosovo och Serbien. Diskussionspunkten fanns inte med på det första utkastet till dagordning, men vi räknar som sagt med en uppdatering inom kort.

Dialogen mellan Kosovo och Serbien återupptogs i juli under ledning av EU:s särskilde representant, Miroslav Lajčák. Sedan dess har samtalen på politisk och teknisk nivå intensifierats.

Sverige stöder denna dialog. Vi anser att EU:s ansträngningar är av vikt för arbetet med fred och stabilitet länderna emellan och i hela regionen, liksom att EU:s och Förenta staternas samarbete för att stödja en normalisering av relationerna mellan Kosovo och Serbien. Därtill är den EU-ledda dialogen central för ländernas EU-integrationsprocesser.

Anf. 18 DANIEL RIAZAT (V):

Tack, utrikesministern, för detta! Från Vänsterpartiets sida instämmer vi i att det är viktigt med denna dialog, inte enbart för Kosovo och Serbien utan för hela området och Europa. Det som är lite komplext i situationen är att det folkvalda partiet och statsministern, som alltså vann valet i Kosovo tidigare i år, blev avsatta i juni under förhållanden som var väldigt märkliga. Deras syn på frågan om samtal mellan Kosovo och Serbien skiljer sig ju något från synen hos dem som nu leder den dialogen utan att ens ha blivit valda av folket.

Jag ska också tillägga att man inte har velat ha ett extraval med anledning av den situation som har varit, utan man har skjutit på det. Detta har gjort att folket alltså väntar på att det ska bli val, så att man kan rösta tillbaka regeringen.

Jag undrar hur detta påverkar dialogen. Är detta något som har diskuterats? Det rör sig ändå om det största partiet i landet. I opinionsmätningarna ligger deras stöd på dryga 40 procent, och det blir märkligt om de inte kan vara med i normaliseringsdialogen.

Anf. 19 HANS ROTHENBERG (M):

Det är alldeles utmärkt att man tar tag i den här frågan medan tid fortfarande finns. Precis som jag också gjorde i utrikesutskottet i går skulle jag vilja betona vikten av att om inte återskapa så åtminstone återerövra den transatlantiska länken.

Vad gäller Balkan har USA historiskt spelat en avgörande roll, inte minst genom de insatser man gjorde på 1990-talet. Detta skulle också kunna vara en möjlighet för EU att få en närmare kontakt i internationellt agerande tillsammans med USA.

Vi vet förvisso att det amerikanska valet nu ligger emellan, och det kan göra att det finns vissa skäl till att det inte kan bli så under den närmaste tiden, men i det här sammanhanget fyller den transatlantiska länken ändå en väldigt viktig funktion. Det är bra att man är tidigt ute, så att detta inte blir en situation som eskalerar till något som kan bli en betydligt allvarligare punkt på kommande dagordningar.

Anf. 20 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Låt mig börja med Daniel Riazats fråga. Jag skulle vilja säga att den politiska turbulensen visar att det är viktigt att ha en nära kontakt och en fortsatt och trägen process för EU-närmandet. Det finns ett starkt folkligt stöd i Kosovo för en EU-integration, och en överväldigande majoritet anser att Kosovo bör gå med i EU, men bilden är inte entydig. Det finns ett växande missnöje med EU som kan skönjas, och det handlar framför allt om att man inte har beviljat viseringsfrihet. Detta utnyttjas naturligtvis i de politiska diskussionerna. Frågan ligger i topp bland de viktigaste frågorna för kosovanerna och överskuggar helt alla övriga EU-relaterade frågor.

När det gäller Hans Rothenbergs fråga kan jag säga att vi naturligtvis håller med om att det är viktigt att EU och USA har ett gemensamt mål

och strävar mot det i frågan om normalisering. Det finns ingen motsättning i att EU leder normaliseringsdialogen och att USA vill öka incitamenten för en normalisering genom ekonomiska investeringar. Samtidigt är det viktigt med samarbete och koordinering mellan alla internationella aktörer och att EU och USA visar samma huvudsakliga inriktning i detta arbete.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Ryssland. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 22 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Rådet har inte behandlat den strategiska relationen med Ryssland sedan 2018, förutom vid två informella utrikesministermöten. Diskussionen hålls vid en tidpunkt då Ryssland återigen uppvisar ett mönster av aggressivt agerande.

De senaste månaderna har vi noga följt Rysslands agerande mot Belarus och Ukraina, liksom utvecklingen i fallen Aleksej Navalnyj och Jurij Dmitrijevič. Rådet väntas bekräfta EU:s balanserade och principfasta politik gentemot Ryssland sådan den har lagts fast i de fem principerna från 2016.

Regeringen verkar för att EU i ord och handling ska genomföra dessa principer. De utgör ett flexibelt ramverk för att över tid kunna bemöta ryskt aggressivt agerande och samtidigt pröva Rysslands beredvillighet att samarbeta i frågor där EU har ett intresse, som klimat, miljö eller hanteringen av covid-19.

De fem principerna omfattar Rysslands folkrättsbrott i Ukraina, östliga partnerskapet, motståndskraft mot ryska påverkansoperationer, selektivt engagemang, mänskliga rättigheter och stöd till civilsamhället. Sverige värnar om balansen mellan dessa principer.

Regeringen anser att EU måste kombinera skarpa reaktioner mot Rysslands brott mot folkrätten och den europeiska säkerhetsordningen med samarbete i frågor där det fungerar och där vi har intressen. Utbyte och stöd till det civila samhället inklusive med MR-organisationer är viktiga element.

Som uppföljning av rådets möte den 21 september väntas även en diskussion om möjliga restriktiva åtgärder med anledning av C-vapenattacken mot Aleksej Navalnyj. Attacken är inte en isolerad händelse. Användningen av ett kemiskt vapen utgör ett brott mot folkrätten.

Totalförsvarets forskningsinstitut har bekräftat den tyska slutsatsen att nervgiftet novitjok har använts. EU har gemensamt fördömt attacken och ställt krav på en transparent och oberoende rysk utredning med stöd från Organisationen för förbud mot kemiska vapen, OPCW.

Regeringen anser att rådet bör ge klartecken för att inleda arbetet med restriktiva åtgärder inom EU:s sanktionsregim mot kemiska vapen. Sverige har i denna fråga en särskilt nära dialog med Tyskland och Frankrike som i förrgår presenterade ett konkret förslag inför rådets möte.

Anf. 23 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Jag tycker att det är väldigt bra att det här kommer till stånd och att man är helt klart beredd på att det blir någon typ av sanktioner mot Ryssland efter det här fallet.

Här skulle jag ändå vilja ta upp något, precis som jag tog upp med statsministern vid vårt senaste samråd med honom. Den här giftattacken ägde rum i Ryssland. Vi vet att det har varit olika ageranden på europeisk mark. Vi vet inte om det kommer att hända igen, och kanske nästa gång på europeisk mark.

Vi som har följt hur det gick till i Salisbury vet att det är ett stort hot mot liv och hälsa för europeiska medborgare. Det berör naturligtvis dem som utsätts för attacken, men det kan också beröra många fler om det går riktigt illa.

Med det skulle jag vilja ställa frågan om inte det också bör tas upp i diskussionerna om hur man avser att lägga upp en strategi för att om det händer igen på europeisk mark ska det generera någon typ av speciella sanktioner vid sidan av det viktiga som nu görs i Navalnyj-fallet.

Anf. 24 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! Jag uppfattar att statsrådet nu markerar att det är arbete med sanktioner på gång. Det som är det intressanta är hur lång tid det tar. Kopplat till att det tog oerhört lång tid med Belarus blir det oerhört viktigt att det sker mer lite annan hastighet. Finns det någon bedömning från statsrådet om hur läget ser ut från EU-27 för att här komma fram med sanktioner gentemot Ryssland?

Anf. 25 HANS ROTHENBERG (M):

Jag vill bara markera att Moderaterna står bakom det här. Det är oerhört angeläget att vi nu kan komma fram till gemensam ståndpunkt och gemensamt agerande gentemot Ryssland. Det är egentligen inte fråga om hur vi ska förhålla oss till hur vi agerar nästa gång någonting händer, utan det agerande från EU som sker här och nu är till för att någonting inte ska upprepas framöver. Därför är det oerhört viktigt att det man kommer fram till har sådan kaliber att det ger effekt och att Rysslands agerande framöver kommer att anpassas efter detta.

Jag har noterat att utrikesministern har uttalat sig i radio och i tryckta medier, kanske med en viss tydlighet som passar det formatet bättre. Jag utgår ifrån att det inte finns någon tvekan från regeringens sida med att Sverige ska backa det initiativ som Tyskland med flera har tagit.

Anf. 26 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Jag börjar med Désirée Pethrus fråga om agerande på europeisk mark. Där är det viktigt att vi reagerar mycket bestämt. Vi gjorde det efter Salisbury. Jag förväntar mig nu att vi kommer att göra det också i detta fall.

Som jag sa sker det nu diskussioner inom EU och rådet om hur vi ska agera när det gäller Rysslands agerande. Det är klart att Navalnyj-fallet redan har påverkat vår relation till Ryssland.

Sedan kan man fråga sig vad det innebär att man använder novitjok som är så tydligt kopplat till den ryska statsledningen. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

När det gäller Annika Carlssons fråga om när får vi höra mer. Jag har uppfattningen att det finns ett brett stöd för sanktioner. Det kommer att vara ett Corepermöte i eftermiddag där vi säkert får höra mer.

Samtidigt tycker jag inte att man kan ta någonting för givet med anledning av hur lång tid det tog med Belarus, om det finns något land som skulle vilja använda det här på samma sätt.

Jag söker stöd från EU-nämnden, vilket jag uppfattar av frågorna att jag kommer att få, för att Sverige ska kunna driva på för att det ska bli sanktioner med anledning av Navalnyjfallet.

Det var i princip också svar till Rothenberg. Jag hoppades att Rothenberg uppfattade att jag i radiointervjuerna sa att jag söker stöd för detta i EU-nämnden och att det är Sveriges position efter ett beslut.

Anf. 27 HANS ROTHENBERG (M):

Det gjorde han!

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då har vi dagordningspunkt 7, Latinamerika och Västindien.

Anf. 29 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Latinamerika och Karibien väntas också diskuteras. Det är viktigt för EU att ta till vara de nära relationerna med Latinamerika och Karibien. Vi delar grundläggande värderingar och prioriteringar med många länder i regionen.

Regeringen anser att det är av stor betydelse att EU fortsätter att arbeta med likasinnade länder om globala frågor och utmaningar som att stärka och försvara den multilaterala regelbaserade världsordningen och att genomföra Agenda 2030 och Parisavtalet.

EU bör ha regelbunden kontakt med länderna i Latinamerika och Karibien genom såväl existerande dialogmekanismer som politiska konsultationer. Breda handels- och associeringsavtal med strategiska partner är viktiga för att fördjupa relationerna och bidra till hållbar tillväxt, anständiga arbetsvillkor och reduktion av en ofta skriande ojämlikhet.

Många av regionens utmaningar har förvärrats av covid-19. Vi har sett tilltagande populistiska och antidemokratiska krafter, och situationen för rättsstatens principer är i flera länder mycket allvarlig. Det gäller särskilt i Venezuela och Kuba.

Regeringen anser att EU ska fortsätta att vara en tydlig röst för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer inte minst i dessa länder via fortsatt tydlig och aktiv dialog både bilateralt och i multilaterala sammanhang. Det är även viktigt att EU upprätthåller sitt engagemang för att bekämpa organiserad brottslighet och korruption.

Borrell väntas också informera om de senaste kontakterna med regimen och oppositionen i Venezuela inklusive resultatet från en EEAS-mission som rest till landet för att utvärdera förutsättningar för demokratiska parlamentsval. Det finns i dagsläget inget som tyder på att parlamentsvalet i december kommer att bli vare sig fritt eller rättvist.

Anf. 30 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack, utrikesministern, för genomgången! Det gläder mig att utrikesministern nämner Kuba. När turismen och oljesubventionerna från Venezuela mer eller mindre har upphört har den kubanska ekonomin försatts i fritt fall. Landet står nu på randen till en humanitär katastrof.

Mitt i det krisläget har regimen blockerat hjälp från exilkubaner som skulle distribuera hjälp till 15 000 familjer på ön via kyrkor. Den humanitära hjälpen sitter nu fast i Havanna. Frågan är vad EU kan göra. Man pratar mycket om dialog med Kuba. Men frågan är vad man gör när det fortfarande finns en diktatur på Kuba.

Det civila samhället är nu mer eller mindre utslaget. Många har gått i exil, och oppositionella känner sig svikna av EU. Den kubanska regimen som har kontrollen använder små och obetydliga framsteg för att få betydande goodwill och utbyte från EU.

Här tycker jag att EU har ett ansvar att inte bara prata om dialog om mänskliga rättigheter samtidigt som vi ser att situationen förvärras i Kuba när det gäller mänskliga rättigheter och framför allt just nu den humanitära situationen.

Jag skulle vilja ge ett medskick att utrikesministern gärna lyfter fram specifikt Kuba på mötet.

Anf. 31 HANS ROTHENBERG (M):

Jag vänder blicken några mil söderut. Det är bara att konstatera att när det gäller det som sker och som har skett i Venezuela finns det väldigt få indikationer på att någonting går åt rätt håll.

Det är sett i relation till folkmängd och de rörelser som har varit en av de största flyktingkatastrofer som finns i världen. Det är miljontals människor som har lämnat Venezuela, vilket har påverkat omgivande länder. I det här läget borde någonstans omvärlden reagera väldigt tydligt och ställa absolut hårda krav mot Venezuela.

Vi hörde här i går en föredragning om Världsbanken och Internationella valutafonden. Det var lite oroande frågor som kom upp där. Tidigare så stabila länder som Chile och Peru är nu föremål för Världsbankens utlåning.

Det är oroväckande såtillvida att Sydamerika under decennier, ett halvsekel, har varit en ekonomiskt mycket instabil kontinent. Ekonomisk instabilitet har i alltför många fall lett till statskupper och militära övertaganden.

När vi nu får indikationer på att två tidigare stabila länder går in i en mycket besvärlig ekonomisk situation är detta någonting som man absolut måste hålla ögonen på. Det är viktigt att värna om de länder som faktiskt har någon form av stabilitet i Sydamerika.

Anf. 32 DANIEL RIAZAT (V):

Vi tycker från Vänsterpartiets sida att det är bra när det kommer till diskussionen om Mellanamerika och Karibien att regeringen betonar

vikten av att EU ska fortsätta att vara en röst för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Samtidigt menar vi att det inte är tillräckligt starkt.

När vi talar om ekonomiska frågor och även Agenda 2030 är det viktigt att vi villkorar på ett annat sätt med MR-frågor och frågor om folkrätten i handelsassocieringsavtalen. Vi har tidigare haft en avvikande mening i utrikesutskottet. Jag vet inte om det var så på det senaste mötet, men jag skulle i alla fall vilja anmäla en avvikande mening med anledning av detta. Vi anser alltså att Sverige inte bara ska prata om hur viktigt det är med mänskliga rättigheter och med folkrätten, utan att man också ska villkora det.

Anf. 33 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Jag börjar med Désirée Pethrus. Vi ser naturligtvis med allvar på den påverkan som covid-19 har haft på ekonomin och den humanitära situation. Vi kan be vår ambassad att följa upp dessa frågor, särskilt problemet med att få in förnödenheter, som Désirée Pethrus tar upp. Jag har inga som helst problem med att ta upp Kuba i mitt inlägg på måndag, så det kan jag göra.

Sedan gäller det Hans Rothenberg. Jag instämmer helt i allvaret i den här situationen om läget i Venezuela och att vi bör använda alla de olika verktyg som finns, bland annat för att stödja traditionellt starka länder. Det är oroväckande att framför allt covid har gjort att den ekonomiska situationen i Chile och Peru har blivit så mycket sämre.

Samtidigt måste man ta upp något positivt, och något positivt tycker jag ändå är Uruguay. Vi har startat ett samarbete som heter Friends in Defence of Democracy, och där är Uruguay med. De hävdar att de är världens mest demokratiska land. Det kan man säkert ha olika synpunkter på, men de är oerhört stolta över just den demokratiska utvecklingen och att de i Latinamerika slåss för detta. Vi hade ett videomöte med Uruguay häromdagen där vi diskuterade demokratisk utveckling bland annat i Latinamerika.

Sedan gäller det Daniel Riazat. Regeringen anser att det är viktigt att använda EU:s handelspolitik som ett verktyg för en hållbar utveckling i världen. Ett av EU:s krav för att gå vidare med Mercosuravtalet var att alla parter ska förbinda sig att respektera och effektivt genomföra Parisavtalet. I praktiken betyder det till exempel att om Brasiliens Bolsonaro vill vara säker på att få ett ratificerat handelsavtal med EU måste han i handling visa att han menar allvar med att skydda Amazonas regnskog.

Vi tror att de här handelsavtalen ger EU en plattform för att påverka när det gäller till exempel mänskliga rättigheter, Agenda 2030 och miljö- och klimatpolitik. Vi tror att det går att använda handelsavtalen på ett positivt sätt.

Anf. 34 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Stort tack för utrikesministerns svar på min fråga just om Kuba! Jag är väldigt tacksam för båda åtgärderna och att utrikesministern kommer att nämna Kuba och situationen där. Jag vill bara säga att den organisation som inte har fått in sina saker är Solidaridad entre Hermanos – så tror jag att den heter. Då vet ni vad det är för organisation som inte får in sin humanitära hjälp.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Jag har uppfattat en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet. Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet.

Då är vi på punkten Övriga frågor.

2020/21:8

08 oktober

Anf. 36 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Fru ordförande! För nämndens information kan jag säga att rådet under en lunch informellt kommer att diskutera multilateralism. EU måste fortsätta att axla sitt ansvar för att stärka den regelbaserade multilaterala världsordningen med FN i centrum. Den pågående globala pandemin har gett oss en påminnelse om behovet av gemensamma institutioner och lösningar. En viktig del i detta blir att stödja FN:s generalsekreterare i hans arbete med att följa upp FN-75-deklarationen, där Sverige och Qatar var pennehållare, och att stärka samarbetet mellan EU och FN.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen, och vi tackar utrikesministern med medarbetare för i dag.

§ 3 Allmänna frågor

Statsrådet Hans Dahlgren (deltar via Skype)

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 22 september 2020

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 13 oktober 2020

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Välkommen, statsrådet Hans Dahlgren! Då går vi alltså in på allmänna frågor. Vi börjar som vanligt med återrapporten.

Anf. 39 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Tack så mycket! Ja, det förra mötet med allmänna rådet hölls den 22 september. Nämnden har fått rapporten från det mötet, men för er som ännu inte har haft möjlighet att ta del av den kan jag ge en kortare redogörelse för vad som hände på det mötet.

Det började med en återrapport från det tyska ordförandeskapets förhandlingar med Europaparlamentet om långtidsbudgeten, om återhämtningsplanen, om egna medel och om rule of law-konditionaliteten. Sedan diskuterade man slutsatser inför det extrainsatta europeiska råd som så småningom hölls den 1–2 oktober. Sedan gav Michel Barnier en lägesrapport om förhandlingarna mellan EU och Storbritannien.

Kommissionen gav i sin tur en mycket kort hänvisning till den så kallade avsiktsförklaringen och informerade därefter tillsammans med ordförandeskapet om den fleråriga programplaneringen.

Också frågan om covid-19 och EU-samordning blev föremål för diskussion på mötet. Sammanfattningsvis uttrycktes det stort stöd bland medlemsstaterna för ordförandeskapets förslag om vägen framåt.

Till sist redogjorde kommissionen för den senaste utvecklingen i Polen och den senaste utvecklingen i Ungern. I båda fallen efterfrågade jag och flera ministerkollegor en utfrågning av båda länderna inom ramen för artikel 7-förfarandet.

Det var min återrapport, fru ordförande.

Anf. 40 DANIEL RIAZAT (V):

Det jag skulle vilja ta upp handlar om de förhandlingar som pågår om bland annat rättsstatens principer och det som statsrådet nämnde angående Polen. I juli fanns ett förslag med bra skrivningar om respekt för just rättsstatens principer som villkor för att få EU-stöd. Men det förslag som statsministern senare sa ja till menar vi var mer urvattnat än det förslag som fanns tidigare. Från Vänsterpartiets sida förde vi då fram att de beslutade skrivningarna inte var starka nog.

Nu pågår diskussioner och förhandlingar om villkoren för rättsstatens principer. Som jag förstår det finns det ett kompromissförslag som går Ungern och Polen till mötes. Det blir alltså ännu mer urvattnat.

Sverige och statsrådet har tidigare sagt vid ett flertal tillfällen hur viktigt det är att vi trycker på i dessa frågor. Då undrar jag lite grann hur ni ställer er till de mer urvattnade förslagen om detta.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att det finns fler ledamöter som vill diskutera den aspekten. Frågan är om vi ska ha den diskussionen nu eller under den punkt som handlar om den fleråriga budgetramen, där detta är en fråga. Jag tänker att vi bestämmer oss för hur vi ska göra. Jag tror att vi kan ta detta under dagordningspunkt 3 i stället, om det är okej med statsrådet.

Anf. 42 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Det går alldeles utmärkt. Jag hade förberett mig för att i min inledning säga en hel del om detta. Men när vi nu talar om återsrapporten från det föregående mötet kan jag bara konstatera att jag vid det mötet också framförde den svenska uppfattningen, det vill säga att det inte fick bli någon urvattning av det förslag som man var överens om på Europeiska rådet i juli.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för återsrapporten.

Vi går in på information och samråd inför möte i rådet den 13 oktober. Då är det dagordningspunkt 3, Den fleråriga budgetramen.

Anf. 44 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Detta är en informationspunkt. Det är inga beslut som ska fattas nu. Vad som ska hända är att ordförandeskapet ska informera om hur diskussionen med Europaparlamentet fortlöper. Parlamentet måste som bekant ge sitt godkännande till förslaget om en flerårig budgetram.

Hittills har man haft sex förhandlingsrundor, men man är ännu inte nära en slutuppgörelse. Diskussionen har framför allt handlat om två områden, där Europaparlamentet har starka intressen. Det ena gäller budgetvolymen. Det andra gäller villkorlighetsordningen, där man kopplar EU-budgeten till rättsstatens principer.

Villkorlighetsordningen, som vi tycker är väldigt angelägen, ska regleras i en EU-förordning som antas med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, där rådet alltså fattar beslut med kvalificerad majoritet och där Europaparlamentet sedan är medbeslutande.

Denna rättsakt förhandlas nu med utgångspunkt i ett kompromissförslag som det tyska ordförandeskapet presenterade den 29 september. Ordförandeskapet fick dagen därpå, den 30 september, stöd av en majoritet av medlemsstaterna för att med detta som grund inleda diskussioner med Europaparlamentet.

Jag vill informera om att Sverige ingick i en grupp medlemsstater som motsatte sig det mandatet. Vi ansåg nämligen att kompromissförslaget inte var tillräckligt effektivt och ändamålsenligt. Vi ville ha en skarpare ordning. Men vår grupp utgjorde inte en blockerande minoritet i det sammanhanget.

Samtidigt vill jag säga att det fanns två andra medlemsstater – det är inte svårt att gissa vilka – som också var emot mandatet och förslaget från det tyska ordförandeskapet men, förstås, med helt motsatta utgångspunkter. De tyckte att det var för ingripande och för skarpt.

Regeringens linje är förstås att stödja ordförandeskapets arbete för att nå ett snabbt förhandlingsavslut. Det är vår uppfattning att det inte finns särskilt mycket utrymme för ändringar åt något håll i den uppgörelse som

träffades i juli i samband med toppmötet. Det är viktigt, menar vi, att Europeiska rådets uppgörelse respekteras, att budgettaket inte överskrids och att mekanismen om att villkora EU-stöd mot efterlevnad av rättsstatens principer blir så ändamålsenlig och effektiv som möjligt.

Vad gäller just rättsstatskonditionaliteten mer specifikt har alltså ordförandeskapet fått ett mandat att inleda förhandlingar med Europa-parlamentet. Det finns en stor press på en skyndsam process och hantering, eftersom man avvaktar med andra beslut, till exempel det om egna medel, till dess att man nått en överenskommelse om konditionaliteten. Vi menar att man måste se till helheten. Vi kan inte släppa fram *en* del när vi inte vet hur det blir med den andra delen. Vi måste ha full säkerhet där innan vi kan gå vidare med helheten.

Vår bedömning är att detta måste klaras av inom den närmaste månaden, och när en uppgörelse väl har nåtts kommer rådet att få ta ställning till det. Jag hoppas att det kan bli mer klarhet i detta efter allmänna rådet och den information som tyskarna har lovat att ge vid mötet på tisdag.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Jag har satt upp mig själv på talarlistan. Det är jättebra att Sverige har protesterat mot den här urvattningen. Jag tycker att de två ländernas agerande, att de ändå inte ställde upp på beslutet, bara visar att det inte finns någon anledning för rådet att vattna ur sin ståndpunkt, särskilt inte när man går in i förhandlingar med en part som har uppfattningar som är ännu mer åt Sveriges håll. Jag tycker faktiskt att det är ett ganska konstigt agerande från ordförandeskapet att göra på det sättet, utifrån hur utfallet blev.

Jag vill bara uppmuntra Sverige att stå på sig och samverka med parlamentet för att se till att slutprodukten blir en tydlig lagstiftning som också kan användas effektivt när det behövs. Vi vet ju att den kan komma att behövas. Men det är viktigt att den verkligen blir tydlig och kommer att fungera, så att den inte blir alltför luddig.

Anf. 46 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för en bra redogörelse!

Jag vill också understryka att det är oerhört bra att Sverige är tydligt i frågan om konditionaliteten. Det är bara att beklaga att det är så pass svårt att komma fram i den här frågan. Men det är bara att fortsätta vara skarpa och tydliga där.

Jag vill också lyfta fram konditionalitet kopplat till klimat, att det blir en väldigt skarp klimatuppföljning och en konkret och skarp do-no-harm-princip, alltså att det inte blir några fossila inslag i budgeten. Det är ju ingenting som på något sätt höjer budgettaket, utan det handlar mer om att EU:s pengar ska gå till rätt saker, vilket ju är viktigt för att få medborgarnas förtroende.

Jag vill också gärna skicka med att Sverige ska vara en tydlig röst för do-no-harm-principen.

Anf. 47 JESSIKA ROSWALL (M):

Fru ordförande! Det börjar dra ihop sig igen. Vi hade ju samma känsla i somras.

Vi fick en information förra veckan av statssekreterare Max Elger om återhämtningsfonden. Då hade vi en liten diskussion om hur den mekanismen skulle fungera och också nödbromsen. Han hänvisade då till de diskussioner som pågår om långtidsbudgeten. Som statsrådet säger hänger det här ihop och att vi kan inte gå vidare innan vi har full klarhet i den här delen.

Det var tydligt från oss i somras att vi tyckte att de försämringar som skedde i slutet inte var bra. Vi blev oroliga över det, och jag känner mig ännu mer orolig nu med tanke på den diskussion som pågår med parlamentet och det tyska ordförandeskapet, som flera av er har varit inne på.

Jag vill verkligen instämma med Åsa, vår ordförande, i att det här måste vara en mekanism som faktiskt kan användas. Och det är klart att vi måste få ett snabbt slut. Å andra sidan är det otroligt viktig för oss att den kommer på plats, och det finns ju ändå något slags momentum för att se till att den gör det nu. Det handlar om så mycket mer än att bara komma åt vissa länder som inte sköter sig. Det handlar om EU:s förtroende. Det är av stor vikt att vi faktiskt får det här på plats.

Anf. 48 ANNIKA QARLSSON (C):

Fru ordförande! Jag tackar statsrådet för genomgången.

De svenska partierna har väl i stort sett en enig linje. Vi tycker att det är oerhört viktigt med kraven på att respektera rättsstatens principer för att få vara med och få del av de resurser som erbjuds. Det var också en viktig del för att vi skulle gå med på de förändringar som skedde under förhandlingarna på toppmötet i somras. Det blir än viktigare att fortsätta få till bra och tydliga skrivningar som faktiskt gör skillnad.

Det som jag funderar på är vad vi har för förutsättningar att se till att det blir bra skrivningar. Om vi inte var tillräckligt stora och starka för att få en bättre skrivning i det kompromissförslag som gick vidare, vad har vi då för möjligheter i nästa steg? Vad har vi för muskler här?

Anf. 49 DANIEL RIAZAT (V):

Jag var lite snabb under den tidigare punkten, men det var lite grann på grund av att statsrådet nämnde just Polen.

Jag skulle vilja instämma i det som har sagts här. Detta är ju en informationspunkt, så jag antar att det inte är samma process som under en diskussionspunkt. I och med att det är en så pass stor enighet i frågan tycker jag att det är viktigt att statsrådet och regeringen tydligt markerar hur viktigt det är att respektera rättsstatens principer och hur allvarligt det är att vi har länder som faktiskt sätter dem mer och mer åt sidan. Det är inte förvånande att det är just dessa länder som motsätter sig dessa.

Från Vänsterpartiets sida är det också väldigt viktigt att betona just vikten av att regeringen och statsrådet inte ger upp i denna fråga, även om man inte har fått majoritet i frågan tidigare, utan fortsätter att pressa på i frågan om rättsstatens principer.

Anf. 50 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag kan bara instämma i alla de fem inlägg som har gjorts.

Det här är en mycket prioriterad fråga för den svenska regeringen. Och vi har den ståndpunkt som vi har, att vi ska ha en mekanism som är effektiv och kan göra skillnad. Det är första gången någonsin som EU-budgeten kommer att få den här typen av instrument. Därför är det viktigt att det inte blir någonting som bara hamnar på papperet utan också är användbart i praktiken. Det är därför som vi vill ha skrivningar i den här förordningen som gör det möjligt att använda den i praktiken på ett bättre sätt.

Jessika Roswall nämnde nödbromsen. Det är en sådan sak som vi också har opponerat oss emot. Vi tycker inte att den platsar i förordningen. Nödbromsen är egentligen inte någon broms, utan det är en förseningsmekanism, kan man säga. Den innebär att man tar ett varv extra runt Europeiska rådet, försenar och gör det möjligt för en diskussion i rådet. Men det är inte Europeiska rådet som ska fatta besluten, utan det är fortfarande, enligt det tyska utkastet, ministerrådet som fattar besluten med kvalificerad majoritet. Det är viktigt att vi håller fast vid detta, för vad Europeiska rådet sa i juni var att de här besluten ska fattas med kvalificerad majoritet och att det ska vara konditionalitet. Detta måste vi hålla fast vid.

Vi hade inte någon blockerande minoritet för att hindra det här från att bli mandatet i förhandlingarna med Europaparlamentet. Det tyder på att engagemanget för den här frågan tyvärr inte är så utbrett som vi hade önskat. Jag kan försäkra att vi gör en hel del för att i samtal med kollegor runt om i medlemskretsen förmedla hur pass angeläget det är i sak, naturligtvis, att vi har största respekt för rättsstatens principer men också hur angeläget det är att sådana kompromisser som vi har varit med och beslutat om vid toppmötet i juli inte dras åt det ena eller det andra hållet, utan att vi håller oss till det som är överenskommet.

Om man inte kan hålla sig till den här delen av överenskommelsen, hur kan man då lita på att vi andra ska hålla oss till andra delar av överenskommelsen? Det är ett budskap som vi försöker sprida.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Jag tycker att vi alla kan försöka hjälpas åt att se till att de medlemsländer som inte är lika tydliga får lite press på hemmaplan, inte minst från parlamentariker som tycker som vi. Det är bara ett medskick till oss alla att jobba för.

Anf. 52 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag ber om ursäkt för att jag glömde att kommentera det som Amanda Palmstierna tog upp angående do-no-harm-principen och klimatfrågan. Min uppfattning är att i de förhandlingar som nu sker med Europaparlamentet är det ingen större risk att just klimaten delen kommer att försvagas, för där har Europaparlamentet en pådrivande roll. Jag tror inte att vi kommer att behöva riskera några försämringar i den delen.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den ytterligare informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Förhandlingarna EU–Förenade kungariket.

Fru ordförande! Den här gången räknar vi med att än en gång få information om läget i förhandlingarna från EU:s chefsförhandlare Michel Barnier. Det är som vanligt en informationspunkt. Inga beslut ska fattas, men det kommer säkert att bli en diskussion vid mötet.

Jag rapporterade ju inför allmänna rådet i september om förhandlingsläget som det såg ut då. Tyvärr kan jag inte rapportera om några ytterligare genombrott sedan dess. Det som är tvistigt handlar framför allt om detta med rättvisa konkurrensvillkor, inte minst när det gäller statsstödsregler. Det handlar också om fisket och om hur man ska kunna lösa tvister inom det nya avtalet för att garantera att det efterlevs på rätt sätt.

Det pågår intensiva diskussioner för att hitta en lösning mellan britterna och oss. Jag har förstått att Michel Barnier och EU:s förhandlare åkte till London i går. De kommer att fortsätta förhandla i dag. Sedan kommer britterna till Bryssel i början av nästa vecka. Men det är fortfarande osäkert om det kommer att leda till något genombrott i närtid.

Ni minns säkert att jag förra gången nämnde det lagförslag som den brittiska regeringen har lagt fram och som kommissionen menar strider mot utträdesavtalet. Det antogs av underhuset förra veckan. Det ligger fortfarande fast i överhuset, så det är inte färdigbeslutat ännu. Men kommissionen har nu inlett ett överträdelseärende mot Storbritannien med anledning av att man inte senast den 30 september hade upphävt förslaget.

Det här är på ett sätt en separat process från förhandlingarna om den nya relationen. Men det är klart att det påverkar förtroendet för britterna som partner i förhandlingarna, både när det gäller den aktuella förhandlingen och kanske också synen på Storbritannien som en långsiktig partner. Det har fått många medlemsstater att framför allt peka på att det verkligen är nödvändigt att vi har en väl fungerande tidslösningmekanism vid den händelse att vi blir oense också i framtiden.

Ändå vill jag säga att det görs löpande framsteg på en rad områden. Det finns positiva signaler om att man på ett antal sakområden har närmat sig varandra och gjort en del eftergifter. När jag har pratat med båda förhandlingsledarna har det varit uppenbart att de båda verkligen vill gå i mål med det här.

Vi vet förstås inte i dag vad Barnier kommer att rapportera på tisdag. Vi hoppas på att han kan säga någonting om positiva och konkreta framsteg, att det kan ges ett positivt besked inför Europeiska rådets möte i slutet av nästa vecka och att våra ledare då kan ge en skjuts framåt i den här processen. Vi vill ju från svensk sida verkligen ha en nära relation mellan EU och Storbritannien i framtiden. Det är viktigt för Sverige. Därför stöder vi ansatsen att, om möjligt och om det är lämpligt, inleda slutförhandlingar nu i oktober.

Jag kommer själv vid mötet att uttrycka regeringens stöd till kommissionens ansträngningar för att föra fortsatta konstruktiva förhandlingar och säga att det är viktigt att vi bibehåller lugn och agerar ansvarsfullt i den här situationen.

Fru ordförande! Diskussionen om relationen med UK är verkligen en långkörare.

Jag måste erkänna att jag tycker att det är svårt att förstå vad britterna vill åstadkomma med det här lagförslaget egentligen. Det känns som att det är en del i förhandlingsspelet och att det snarare fördärvar än förstärker deras position.

Fråga 1: Finns det någon förklaring som är logisk på det här området?

Fråga 2: Hur förhåller sig Irland till lagförslaget? När vi tog fram förhandlingsmandat och liknande var det ju viktigt och värdefullt att ha respekt för Irlands ståndpunkt, eftersom irländarna så tydligt påverkas av vad som händer och sker där. Hur agerar de i nuläget? Hur tänker de?

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattade att statsrådet sa att det kommer att framföras en ståndpunkt på mötet, så jag sammanfattar detta som en inriktning – bara så att ni är med på det.

Anf. 57 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Annika Qarlsson frågade varför. Jag skulle föreställa mig att det finns en opinion i Storbritannien som menar att för den händelse att det inte blir något avtal mellan oss och dem i förhandlingen, alltså ett avtalslöst tillstånd när det gäller handeln, är det inte rimligt att man ska behöva underkasta sig kontroll av varor som går inom det förenade kungariket, alltså mellan Storbritannien och Nordirland.

Hela Nordirlandsprotokollet var viktigt. Eftersom Nordirland ska fortsätta att vara en del av den inre marknaden måste vi ha den typen av kontroller. Att de ensidigt lägger fram ett förslag som kan bryta mot detta är naturligtvis uppseendeväckande. Vår utgångspunkt är att om det ska bli ett avtal måste detta bort. Det tror jag att britterna har förståelse för. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vi tycker att detta är fel, och jag kan, som svar på Annika Qarlssons andra fråga, säga att man i Dublin tycker att det är ännu mer oroväckande, inte bara för att det är ett brott mot själva överenskommelsen från i fjol utan också för att det så direkt påverkar den irländska situationen. Man vill på inga villkor riskera att behöva bygga upp gränskontroller och bevaka med militär personal och så vidare vid gränsen mellan Nordirland och Republiken Irland. Det kan leda till dramatiskt ökade spänningar. Detta vill man undvika till varje pris, och det blir svårt om man inte får de kontroller som är tänkta att ske mellan den stora ön, Storbritannien, och Nordirland. Detta är svaret på de två frågorna, tror jag.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att vi alla känner en stor sorg över hur detta utvecklar sig och över hur Storbritannien agerar. Det känns konstigt att vi hamnar så långt från en nära samarbetspartner till Sverige.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkten om förberedelser inför Europeiska rådet.

Detta är en diskussionspunkt. Inga beslut ska fattas och inga slutsatser antas, men man kommer att resonera om det utkast till slutsatser som har skickats ut inför Europeiska rådets möte senare nästa vecka. Nämnden har ju fått ta del av det utkastet. Det handlar om smittspridningen av covid-19, relationen mellan EU och Storbritannien, klimat samt relationen mellan EU och Afrika. Utöver dessa fyra ämnen är det möjligt att även andra frågor kommer att tas upp, som inte är bekanta för mig i dag.

Först väntas man alltså ha en diskussion om smittspridningen av covid-19. Läget är återigen allvarligt i de allra flesta medlemsstater. Globalt ser vi också en fortsatt hög smittspridning, framför allt i Nord- och Sydamerika och i Sydostasien. Den ökar som bekant också här i Europa.

Nu sker samordning på flera områden inom EU för att hantera pandemin och dess konsekvenser. Vid mötet räknar vi också med att arbetet med att ta fram och distribuera ett vaccin kommer att diskuteras.

Sedan kommer Europeiska rådets möte nästa vecka också att ta upp förhandlingarna med Storbritannien. Europeiska rådet väntas behandla läget och resonera om hur frågan ska tas vidare. Vi menar att ett färdigförhandlat avtal i princip måste vara på plats senast i mitten av november för att proceduren för att ingå avtalet, ratificeringarna, ska hinnas med före årsskiftet, för att undvika ett avtalslöst tillstånd.

Den tredje frågan, klimatet, behandlas i en allmänt hållen text som syftar till att inleda en diskussion om EU:s skärpta klimatmål för 2030. I sak handlar det om hur vi ska kunna förverkliga den gemensamma målsättningen att EU ska vara klimatneutralt till 2050. Som nämnden minns enades ju alla medlemsstater om det målet i december i fjol, utom Polen som då inte var redo att ställa sig bakom beslutet.

EU-kommissionen presenterade i mitten av september ett klimatpaket med ett skärpt 2030-mål. I förslaget argumenterar man för att EU måste minska sina utsläpp av växthusgaser med minst 55 procent till 2030 för att kunna nå målet om neutralitet 20 år senare. Diskussionen i Europeiska rådet nästa vecka syftar till att förbereda ett beslut om 2030-målet. Det beslutet behöver fattas före årets slut för att vi i tid ska kunna lämna in våra uppdaterade åtaganden inom ramen för Parisavtalet.

Sverige är starkt pådrivande för ett sådant här beslut. Vi stöder kommissionens inriktning och försöker engagera andra medlemsstater i en gemensam manifestation av hur angeläget detta är inför de kommande månaderna.

Till sist står på dagordningen under externa relationer EU:s relation till Afrika. Ursprungligen var syftet att förbereda ett toppmöte som skulle äga rum mellan EU och Afrikanska unionen. Det mötet har nu skjutits upp till nästa år på grund av coronapandemin. Nu förväntas Europeiska rådet i stället ha en mer framåtblickande diskussion om relationen mellan EU och Afrika och förutsättningarna för det partnerskapet.

För att ändå upprätthålla ett momentum i denna relation undersöker man möjligheterna till ett slags minitoppmöte med ett begränsat deltagande från den afrikanska sidan i anslutning till Europeiska rådets möte i december. Ambitionen är förstås att skapa ett så djupt och brett partnerskap som möjligt med Afrika.

Detta är de fyra huvudämnena som just nu står på dagordningen för Europeiska rådet. Allmänna rådet brukar ha en övergripande diskussion

om frågorna på Europeiska rådets dagordning, men det är först när stats- och regeringscheferna möts senare nästa vecka som slutsatserna antas. Statsministern kommer att samråda med nämnden om detta på onsdag nästa vecka.

Anf. 60 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Det är ganska många frågor och en ganska kort ståndpunkt. Jag förstår såklart att det handlar om en diskussion, men jag skulle ändå vilja göra några inspel i dessa frågor.

När det gäller för det första covid-19 är det bra att det är med som en punkt. Vi är verkligen inte genom pandemin, utan vi ser en ökad smittspridning, som statsrådet sa. Jag förstår det som att denna punkt kommer att vara återkommande, och det är bra och klokt eftersom vi behöver se samordning och koordination så att det inte blir som det blev i våras.

Vad gäller brexit hade vi denna punkt nyss också. Jag instämmer verkligen i regeringens ståndpunkt och vill säga, som jag har sagt många gånger här, att det är viktigt för Sverige att vi har en nära relation med Storbritannien även efter brexit.

Vad gäller klimatet har vi diskuterat detta i olika omgångar och sammansättningar här i nämnden. Vi har diskuterat EU:s klimatlag och 2030-målet, som statsrådet tar upp. Vi har också diskuterat EU:s långsiktiga klimatstrategi, från jord till bord och så vidare. Jag vill bara få bekräftat – och jag tror att jag fick det nu – att det är den ståndpunkt som vi tidigare har beslutat om här i nämnden som gäller. Det blir lite ottydligt när Europaparlamentariker från regeringspartier och andra partier agerar annorlunda i Europaparlamentet.

Sedan en kort fråga kring yttre förbindelser. Jag ställde den redan häromdagen till statsrådet; det gäller Ryssland. Enligt slutsatserna från förra toppmötet skulle man återkomma till frågan om Navalnyj. Vi hade utrikesministern här tidigare i dag, och hon var mycket tydlig med att Sverige driver på för det förslag från Tyskland och Frankrike som ska finnas. Jag vill bara få höra att det även är statsrådets mening att Sverige kommer att vara pådrivande och stödja ett sådant förslag om det kommer upp.

Anf. 61 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången! Det har varit en lång resa att höja miljö- och klimatmålen av olika slag – från att vara några få som driver på till att faktiskt få hela EU att skriva under på att det är nettotill 2050 som gäller. Det är ett stort steg som har tagits och en stor förflyttning som har gjorts.

Vi är i och med detta kanske ändå inte framme när det gäller vad som behöver göras, så vi skulle från Centerpartiet gärna se att vi ställde ännu högre krav och hade högre ambitioner i fokus för att få till ett klimatmål som kanske handlar om 65 procent till 2030. Vi hade också gärna sett att man fått fram etappmål för femårsperioder. Annars är risken att allt är kvar till de sista åren och någon annan ska ta ansvar än vi som finns här och nu.

Vi vill alltså att man dels skruvar upp målsättningen till 2030, dels ser till att det blir etappmål för femårsperioder, med start från 2030 och fram till 2050. Jag skulle gärna vilja höra hur statsrådet ser på detta.

Anf. 62 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången! Vi delar regeringens standpunkt, framför allt när det gäller Storbritannien och att vi måste komma framåt i den frågan på ett bra sätt för EU och dess medborgare.

När det gäller klimatfrågan har vi drivit på och tycker att det är bra att man höjer klimatambitionerna från 40 till 55 procent. EPP-gruppen står, vet jag, för 55 procent. Frågan är hur statsrådet ser på det ord som står innan, ”minst” 55 procent – kommer det att bli 60 procent? Det är också viktigt att det finns analyser av vilka konsekvenserna blir av olika klimatmål. Har statsrådet någon kommentar kring detta?

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Jag satte upp mig själv på talarlistan också. Det är otroligt viktigt att det blir en ambitiös procentsats som mål, minst 55 procent. De flesta forskare skulle nog säga att detta inte är tillräckligt för att nå Parisavtalets ambitionsnivå, utan vi behöver öka på så mycket det går. Men det är inte bara procentsatsen som spelar roll utan också hur man kommer fram till den och vilka beräkningsgrunder man har. Jag vill hissa varningsflagg för kommissionens förslag – det finns en del saker där som gör att 55 procent låter lite bättre än det kanske är i sammanhanget. Jag vill uppmana regeringen att göra en sammantagen analys av förslagen och inte bara titta på procentsatsen; det är viktigt.

När det gäller konsekvensanalyser finns det otroligt många sådana gjorda av konsekvenserna om vi *inte* når målen, som jag hoppas att alla tar del av. De är enormt skrämmande. Jag hoppas också att detta är något som stats- och regeringscheferna är högst medvetna om när man diskuterar denna fråga.

Anf. 64 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Fru ordförande! Jag vill förstås också ta upp klimatfrågan och verkligen understryka att det är viktigt med minst 55 procent. Det finns en stor efterfrågan på tydliga klimatmål och långsiktiga spelregler, inte minst från näringslivet, som också driver på de klimatpositiva åtgärderna i stor utsträckning.

Jag vill också återigen lyfta fram vikten av en tydlig klimatuppföljning, do no harm-principen och climate tracking. Som ordföranden var inne på måste det verkligen bli klimatåtgärder på riktigt och inte bara på papperet så att vi har både klimatmålet och åtgärder som gör att det blir minskade klimatutsläpp på riktigt.

Anf. 65 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Till Jessika Roswall vill jag först säga tack för de olika medskicken om covid-19 och brexit. När det gäller frågan om Ryssland kan jag bara bekräfta att jag självfallet, på samma sätt som utrikesministern har redogjort för i dag, står bakom det förslag till sanktioner som nu har tagits fram med anledning av förgiftningen av herr Navalnyj.

Flera frågor om klimatfrågan. Sveriges position inför detta möte är att vi senast vid årsskiftet ska fatta beslut om en ny ansats: att bevara minst 55 procent. Vi har noterat vad Europaparlamentet har sagt, och vi tycker från regeringens sida att det är positivt att Europaparlamentet driver på i

rätt riktning. Minst 55 procent betyder att vi gärna skulle se att det blir mer än 55 procent, men jag skulle vilja instämma i vad kommissionären Frans Timmermans, som också är en mycket engagerad klimatvän, sa häromdagen: Det kommer att vara svårt nog att få uppslutning kring ett mål på minst 55 procent. Det är detta vi nu arbetar för i första hand.

Vi har inget emot etappmål, men jag tror att detta är något man kommer att få resonera om sedan i sektorslagstiftningen.

Jag vill tacka för medskicken från Åsa Westlund och Amanda Palmstierna.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Uppföljning av Europeiska rådet.

Anf. 67 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Detta är en rutinpunkt, en lägesrapport. Någon egentlig diskussion brukar det inte bli. Allmänna rådet följer alltid upp tidigare möten i Europeiska rådet med syftet att stärka uppföljningen och granska genomförandet av de slutsatser som Europeiska rådet har antagit. Skulle det mot förmodan ändå bli en diskussion kommer jag förstås att säga att regeringen stöder det arbetet.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Den årliga rättsstatsdialogen.

Anf. 69 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Det här är en spännande punkt, för EU har för första gången tagit fram en rättsstatsrapport som gäller hur läget är när det gäller respekten för rättsstaten i alla EU:s medlemsstater. Vi kommer att ha en första horisontell diskussion om det här på allmänna rådet på tisdag med utgångspunkt i den första delen, den allmänna delen, i den här rapporten från kommissionen som publicerades den 30 september.

I den här rapporten har man granskat fyra områden. Det handlar om de nationella rättssystemen, det handlar om åtgärder mot korruption, det handlar om situationen för medierna och det handlar om vad som kallas för kontroll och balans i det institutionella systemet.

Respekten för rättsstatens principer är ett grundfundament för oss när det gäller EU-samarbetet och den inre marknaden. Den svenska grundhållningen inför den här rapporten är att den allmänna delen ger en bra och balanserad bild av både positiva och negativa trender på rättsområdet inom unionens medlemsstater.

Jag vill nämna några saker som regeringen anser förtjänar särskild uppmärksamhet i det som har tagits upp i de olika landsrapporterna i den här delen.

Den första är rättsväsendets oberoende – oberoende domstolar. Det är fortfarande ett problem i vissa EU-länder. Det har fått EU-kommissionen

att inleda överträdelseärenden eller förfaranden enligt artikel 7, och Europaparlamentet likaså i två speciella fall.

Den andra är vad jag menar är bristande lagföring när det gäller korrupsionsärenden i flera EU-länder. Det gäller även korrupsion på hög nivå i några medlemsstater.

Det tredje orosmomentet är det som jag vill beskriva som politiskt tryck på medierna, alltså att journalister och medieaktörer i flera EU-länder utsätts för hot och attacker i samband med att de utför sitt arbete.

Den fjärde punkten är att vi får en alltför omfattande användning av så kallad påskyndad lagstiftning – undantagslagstiftning och undantagslagar – som kan hota rättsprinciperna. Vi hade en del inslag av det i början av pandemin, som bekant.

Det femte och sista som jag vill nämna är att vissa EU-länder begränsar eller försöker hejda tillgången till utländsk finansiering för civilsamhället. Man bedriver helt enkelt smutskastningskampanjer mot civilsamhället eller några av civilsamhällets organisationer. Det är också mycket betänkligt utifrån de värderingar som vi borde stå upp för allesammans.

Rättsstatsdialogen som startar nu kommer att äga rum på ett mer strukturerat sätt, så den kommer att vara uppdelad på en horisontell diskussion som ska föras varje år med anledning av att den här rapporten ska återkomma varje år. Sedan blir det under varje ordförandeskap fem landsspecifika diskussioner. Nu på tisdag får vi alltså den första horisontella diskussionen, och ambitionen från tyskarnas sida är att fokusera mer på generella trender, ungefär som de fem punkterna jag pekade ut alldeles nyss, utan att man den här gången pekar ut några enskilda medlemsstater.

Sedan kommer det som sagt att vara landsspecifika diskussioner, och det förväntas ske i november då de fem första länderna, i bokstavsordning, kommer att diskuteras särskilt.

Sverige kommer förstås att ge stöd till att den här diskussionen förs och att den återkommer varje år. Vi är också angelägna om att man återkommer till den här rättsstatsdialogen under varje ordförandeskap. Det är väldigt viktigt att vi håller fast vid detta så att alla ordförandeskap framöver känner att det här är någonting som de måste göra.

Däremot säger jag att rapporten visar hur mycket som är kvar att göra när det gäller att arbeta för respekten för rättsstatens principer i våra medlemsländer, inklusive förstås det som vi talade om alldeles nyss om att införa en konditionalitetsmekanism i EU-budgeten.

Till sist vill jag berätta att regeringen arbetar med en Fakta-PM som kommer att tillställas riksdagen inom kort om den allmänna delen i kommissionens rapport.

Anf. 70 ERIK OTTOSON (M):

Fru ordförande! Vi ser positivt på att den här rapporten nu äntligen har kommit. Vi tycker väl visserligen att den hade kunnat vara ännu skarpare i vissa delar, men det är bra att regeringen nämner det här med rättsstatskonditionaliteten och att Sverige är en pådrivande kraft i just de här frågorna.

Ett medskick är möjligen att det finns en risk med hur man uttrycker sig i detta. Ett argument som ofta förs från de länder som har det svårast i de här frågorna är att de pekar på andra EU-länder och säger att det finns

problem där också och att alla därmed är lika goda kålsupare, men det vet vi ju att så inte är fallet. Här måste det finnas tydliga gradskillnader, och vi måste, tror jag, vara ganska tydliga från svensk sida med det.

I den här rapporten är det mycket ”concerns” och ”challenges” snarare än tydliga problem. Det får inte leda till en relativisering av länderna med störst utmaningar. Det är möjligen medskicket från oss.

I övrigt är vi positivt inställda till att den här processen struktureras upp ytterligare och till att, som statsrådet beskriver det, det blir återkommande och alla ordförandeskap måste ta ett eget ansvar och känna ett ansvar just för de här frågorna.

Anf. 71 DANIEL RIAZAT (V):

Vi från Vänsterpartiet delar uppfattningen som finns i den svenska ståndpunkten. Samtidigt tycker vi också att det vore bra att vara ännu hårdare när det gäller dessa frågor. Exempelvis när man talar om att det inom EU finns olika företeelser som kräver uppmärksamhet är det en ganska svag ståndpunkt, även om vi håller med. Det är minst sagt frågor som kräver uppmärksamhet! Vi talar om nedstängning av universitet, förbud mot genusforskning, hbtq-fria zoner, hot mot den fria pressen och väldigt många andra delar. Om de företeelserna hade förekommit i länder utanför Europeiska unionen skulle vi ha tagit till betydligt skarpare begrepp och ord för att beskriva vad det är som faktiskt pågår.

Vi vet att det här är ett, tyvärr, tydligt steg mot en auktoritär riktning, som i Ungerns och Polens fall påminner alltmer om diktaturer. Därför är det viktigt att vi på ett tydligt sätt visar från Sveriges sida vad vi tycker i dessa frågor.

Vänsterpartiet har som sagt ingen avvikande mening, men jag tror att det är viktigt att inte enbart uttrycka en allmän oro utan också att prata om hur läget faktiskt ser ut och hur allvarligt det är. Mycket riktigt har också statsrådet i ståndpunkten sagt att det inte handlar om ett eller två länder utan att det handlar om de auktoritära dragen och hotet mot fria medier och andra viktiga frågor och att det tyvärr finns en risk att det förekommer i andra länder framöver.

Tack för ståndpunkten! Vi står bakom den, och jag ville bara förtydliga lite.

Anf. 72 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Tack för de två inläggen!

Jag håller med om att det inte får skapas ett intryck av att vi är lika goda kålsupare i alla de 27 staterna. Vi får inte relativisera detta; det håller jag helt med Erik Ottoson om.

Vi kommer att få goda möjligheter att vara tydliga när det gäller förhållandena i de länder där det finns mycket allvarliga problem och förstås även vara berömmade när det har gjorts bra saker i andra medlemsstater. Det kommer att kunna vara en skillnad i hur vi uttrycker oss i förhållande till olika länder vid de landsspecifika diskussionerna.

Jag vill säga till Vänsterpartiets representant att jag verkligen håller med om att det är mer än uppmärksamhet som de här företeelserna kräver. Vi behöver handling. Vi behöver göra någonting – eller *de* behöver göra någonting, alltså länderna som är inne på fel väg. Det är därför jag tycker att det är otroligt bra att vi fick ett beslut på Europeiska rådet i somras att

det ska införas en konditionalitetsordning. Det är bra att vi har artikel 7-processen och det är bra att vi funderar på hur man också kan använda den här rapporten för att få ett påverkansinstrument för att få en ändring till stånd i de länder som är på fel väg.

Det är helt rätt att ordet uppmärksamhet borde ersättas av ett starkare.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Konferensen om Europas framtid.

Anf. 74 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Det blir en kort information från det tyska ordförandeskapet om läget när det gäller förberedelserna för konferensen. Egentligen ville ordförandeskapet stryka den här punkten eftersom det inte finns något nytt att rapportera, men det var en medlemsstat som insisterade på att den skulle vara kvar, så det blir väl en kort rapport, gissar jag.

Rådet har som bekant enats om sin syn på konferensen, och nu ska det bli nästa steg som är att kommissionen, Europaparlamentet och rådet ska komma överens om utformningen. Det handlar både om formen och om hur konferensen ska ledas och vilket startdatum man ska ha. Men vi får väl se om det blir något mer substantiellt i den rapport som det tyska ordförandeskapet lämnar på tisdag.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9 om covid-19.

Anf. 76 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Det här är uppsatt på dagordningen som en informationspunkt, men den kan komma att omvandlas till en beslutspunkt om förutsättningarna för det föreligger.

Som ni vet var frågan om covid-19 och koordinering inom EU uppe på dagordningen för allmänna rådet i september. Även inför det här mötet med allmänna rådet finns en fortsatt stark önskan om att skapa större tydlighet i vad som gäller för resenärer inom EU när det handlar om karantän och testning.

Inriktningen är samtidigt att det här är en fråga där det råder nationell kompetens. Det är det ingen som bestrider. Alltså är inriktningen nu att genom samordning och samverkan försöka skapa så mycket samstämmighet och tydlighet som möjligt med den uttryckliga reservationen att vi måste bibehålla friheten för enskilda medlemsstater att vidta de åtgärder som de själva bedömer som nödvändiga utifrån den nationella kontexten.

Regeringen välkomnar att det blir en ökad koordinering på EU-nivå för de medlemsstater som väljer att införa olika former av åtgärder. Vi välkomnar också insatser för att samordna och följa upp inskränkningarna i den fria rörligheten så att de inte kvarstår längre än nödvändigt. Därför är det positivt att kommissionen har presenterat det här förslaget till

rådsrekommendation för vidare hantering i rådet. Nämnden har ju fått ta del av förslaget.

Regeringen är också positiv till mer av datainsamling och att information om restriktioner delas till medlemsstater och allmänhet i så god tid som möjligt.

Som jag sa är det här med åtgärder och restriktioner något som bäst bestäms nationellt utifrån nationella förutsättningar. Införandet av sådana här restriktioner och åtgärder måste vara baserat på frivillighet och bör i alla omständigheter föregås av tillräcklig information och kommunikation till övriga medlemsstater.

Sedan är det som vanligt så att det som görs för att begränsa spridningen av covid-19 ska vila på vetenskaplig grund, att åtgärderna måste vara effektiva, proportionerliga och icke-diskriminerande och att de måste gå att genomföra i praktiken. Det är också innebörden i rekommendationsutkastet.

Ska det fattas beslut om rådsrekommendationen vid allmänna rådets möte vill regeringen ställa sig bakom en rekommendation med den inriktningen.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Precis som statsrådet sa har utkastet till rådsrekommendation skickats ut till nämnden i utskick 3. Jag kommer att sammanfatta det här som en ståndpunkt eftersom det kan bli fråga om beslut.

Ingen önskar ordet, och jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Övriga frågor. Finns det något att säga där, statsrådet?

Anf. 78 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Nej, det finns inga övriga frågor anmälda.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen. Vi tackar också statsrådet för i dag.

Anf. 80 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Tack så mycket!

Anf. 81 ORDFÖRANDE:

Vi hälsar statsrådet med det vackraste namnet och hennes medarbetare välkomna.

Vi börjar med återrapporten.

Anf. 82 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Ordförande! Ni har mottagit en skriftlig rapportering från videomötet den 9 juni. Om det finns några frågor svarar jag förstås gärna på dem.

Anf. 83 ORDFÖRANDE:

Ingen önskar ordet. Vi tackar för återrapporten.

Vi går vidare till information och samråd inför videomötet den 13 oktober. Vi börjar med dagordningspunkt 2, Lika deltagande av kvinnor och män på arbetsmarknaden.

Anf. 84 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Ordförande! Ordförandeskapet planerar för två riktlinjediskussioner vid videomötet den 13 oktober. Jag ska i dag samråda om dagordningspunkt 2. Det är fråga om riktlinjedebatten om lika deltagande av kvinnor och män på arbetsmarknaden.

För att vägleda diskussionen har ordförandeskapet ställt två frågor. Medlemsstaterna uppmanas att redogöra för vilka åtgärder som är bäst på EU-nivå för att främja kvinnors arbetskraftsdeltagande samt vilka goda exempel som finns i medlemsstaterna för att bekämpa vertikal och horisontell segregering på arbetsmarknaden.

Regeringen välkomnar diskussionen. Regeringen avser att lyfta fram två av de reformer som betytt mest för jämställdheten i Sverige, nämligen en väl utbyggd högkvalitativ barnomsorg och föräldraledighet. Regeringen avser vidare att förorda att Barcelonamålen från 2002 beträffande barnomsorg revideras och uppdateras. Sverige avser vidare att framhålla vikten av tillgängliga omsorgstjänster, inklusive tjänster vid långvarigt vård- och omsorgsbehov, såsom äldreomsorg.

Regeringen avser också att betona vikten av att motverka könsstereotyper, både i barnomsorg och skola och på arbetsplatser som domineras av det ena könet. Därutöver avser regeringen att understryka vikten av politisk vilja när det gäller att åstadkomma en förändring, till exempel när högre tjänster inom statlig administration ska tillsättas.

Anf. 85 LUDVIG ASPLING (SD):

Horisontell segregering av arbetsmarknaden betyder väl, om jag förstått saken rätt, att kvinnor och män väljer olika yrken och att olika yrkeskategorier därför har en ojämn fördelning mellan könen. Vi tycker inte att regeringen över huvud taget bör se det här som ett problem så länge det inte är någonting som påtvingas utifrån. Vi ser det inte som ett

principiellt problem att kvinnor och män väljer olika yrken, allt annat lika, så länge som det valet kommer av sig självt.

Vad gäller kvotering, som statsrådet hintade om i slutet av det hon sa, tycker vi inte att kön i sig självt ska vara en faktor när någon myndighet eller stat söker personal, utan det är kompetens som ska vara avgörande för vem som får vilket jobb.

Anf. 86 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Fru ordförande! Jag tackar statsrådet för en mycket klok föredragning och ståndpunkt.

Jag har en fråga som jag skulle vilja ställa i coronasammanhanget. Hur ser regeringen på Europa "post corona" – hur kan vi jobba med jämställdhet och se till att det inte blir en backlash vad gäller jämställdhetsarbetet i Europa?

Anf. 87 JOHAN ANDERSSON (S):

Jag tackar statsrådet så mycket för en väldigt bra ståndpunkt. Jag vill bara instämma i det som regeringen har lagt fram. Jag tycker att det är väl avvägt när det gäller de här två viktiga punkterna.

Anf. 88 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M):

Fru ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Vi moderater ser att Sverige är en stark kraft i EU vad gäller frågor om jämställdhet. Vi stöder åtgärder för ökad jämställdhet inom EU, men vi anser också att det är på nationell nivå som störst skillnader kan göras. Det har inte minst vi i Sverige visat hittills. Frågor om barnomsorg och föräldraledighet är viktiga för att skapa likvärdiga förutsättningar för både män och kvinnor att finnas på den öppna arbetsmarknaden. Men även den svenska modellen för äldreomsorg, med bland annat hemtjänst, tjänar samma syfte.

Därtill tycker jag att det är viktigt att lyfta fram att de valfrihetsreformer vi i Sverige har infört inom välfärdssektorn stärker framför allt det kvinnliga företagandet. Där ser vi hur framgångsrikt vi utan någon form av kvotering har kunnat öka andelen kvinnor i ledningen för företag. Även det är en väg att gå för ett mer jämställt företagande. Vi får fler kvinnor att öppna dörrar och skapa jobb både för sig själva och för andra genom entreprenörskap.

Jag kan inte heller nog understryka hur den svenska modellen med arbetsmarknadens parter, individuell lönesättning utifrån prestation och enskilda utvecklings- och lönesamtal har varit med och påverkat hur den svenska jämställdheten utvecklats avseende lika lön för lika arbete. Vi täpper till glappet mellan kvinnor och män i lönekartläggningar, till skillnad från hur det ser ut i stora delar av Europa, där man till exempel har ett glapp på 14 procent. Vi borde lyfta fram vår modell som ett exempel på framgångsrikt arbete och tydligt markera mot alla former av försök till inskränkning av den svenska modellen.

Anf. 89 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Jag tackar statsrådet för genomgången. Jag delar statsrådets synpunkt att tillgången till barnomsorg, omsorgstjänster och

föräldraledighet är viktiga framgångsfaktorer för att öka jämställdheten på arbetsmarknaden.

Jag tror också på att uppdatera Barcelonamålen från 2002 när det gäller barnomsorg. Jag vet inte om det finns stöd för att anta nya procentsatser på det området. Det har ju varit diskussion om huruvida man ska uppdatera detta eller inte. Det vore intressant att höra om statsrådet har någon lägesbeskrivning av hur de olika länderna ser på den delen.

Jag skulle även vilja betona det här med att utveckla lönerna för kvinnor på arbetsmarknaden. Om kvinnor väljer mer jämnt med avseende på vad som är mansdominerade arbetssektorer höjs oftast deras löner, enligt Medlingsinstitutets statistik, så kvinnor måste finnas i alla sektorer.

Jag skulle också, precis som min moderata kollega, vilja säga hur viktigt det är att utveckla välfärdstjänster och företagande inom de sektorer som kvinnor typiskt har verkat inom för att lyfta deras löner men också öka jämställdheten när det gäller höga positioner.

Anf. 90 DANIEL RIAZAT (V):

Jag tackar för föredragningen. Vänsterpartiet håller med regeringen om ståndpunkten. Det är viktigt att man lyfter fram de två reformer som har lett till stora framgångar på jämställdhetsområdet i Sverige, nämligen föräldraledighet och barnomsorg – även om vi fortfarande har mycket att göra på till exempel föräldraledighetsfronten; det är fortfarande en överväldigande majoritet kvinnor som av olika skäl stannar hemma med barnen.

Jag håller dock inte med föregående talare om att de reformer de nämnde har lett till några större framgångar för jämställdheten. Tvärtom har de befast vissa strukturer för vilka yrken kvinnor ska finnas inom. När det kommer till företagande vet vi till exempel att det är mycket inom städbranschen. När det kommer till välfärden handlar det mycket om omsorgsfrågor. Det handlar alltså om traditionella yrkesområden där kvinnor tidigare utifrån vissa konservativa aspekter ansetts höra mer hemma.

Jag tycker att ståndpunkten är väldigt bra och att den inte ska ändras. Man ska hålla fast vid den. Vi ska vara den här rösten för motverkandet av patriarkala strukturer på arbetsmarknaden och för lika deltagande för kvinnor och män.

Anf. 91 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för genomgången inför rådets möte nästa vecka.

Det är två viktiga punkter som regeringen markerar. Men det är en reform som jag saknar, nämligen den skattereform som gjordes 1971, då sambeskattningen slopades i Sverige. Detta ändrade förutsättningarna väldigt kraftfullt och ledde sedan också till efterfrågan på och utbyggnad av barnomsorg och andra omsorgstjänster.

Jag skulle gärna vilja höra varför den reformen inte nämns i ståndpunkten. Det är ju inte så att resten av EU har gjort den förändringen. Flera av EU:s medlemsländer har fortfarande sambeskattning. Man brukar till exempel ibland lite ironiskt säga att Tyskland har de bäst utbildade hemmafruarna. Det är inte så att den reformen är gjord i alla länder. Min fråga är alltså varför inte slopandet av sambeskattningen är med som en

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Utan att tycka att skattefrågor ska avhandlas på EU-nivå kan jag säga att det verkligen är en viktig poäng som Annika Qarlssoon har om sambeskattnings betydelse och om att det finns andra länder som borde följa efter.

Förra gången var det ingen som hade något inlägg under statsrådets punkter. Nu var det desto fler.

Anf. 93 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Jag vill tacka nämnden för medskicken, som jag värdesätter väldigt mycket. Jag har några kommentarer.

Jag fick en fråga om coronakrisens påverkan på jämställdheten. Det tycker jag är en oerhört viktig fråga. Det finns förstås risker för en backlash för jämställdheten i och med coronakrisen. Vi behöver vara vaksamma här i Sverige för att jämställdheten inte ska backa, men vi behöver även lyfta upp de här frågorna internationellt. Det är något som regeringen också gör när det gäller jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter. Det gäller inte minst till exempel mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck, där vi har larmrapporter globalt över hur coronakrisen påverkar kvinnors situation på ett oerhört allvarligt sätt. Vi har också gjort satsningar för att dämpa skadeverkningarna i Sverige genom att skjuta till medel till bland annat civilsamhället. Jag tror att det är viktigt att lyfta de här frågorna internationellt, peka på vad vi gör i Sverige och förstås alltid vara öppna för att lära av andra.

Vi kan även till exempel lyfta fram vikten av en fördelningsprofil i budgetar. Budgetpropositionen inför nästa år har en fördelningsprofil som gynnar kvinnor och personer med låga inkomster. Det hänger inte minst ihop med att det oftare är kvinnor som har låga inkomster.

Vi har också tillsatt en coronakommission. Den har tydligt med i sitt uppdrag att den ska titta på hur jämställdheten påverkats av pandemin, och det finns särskilt utpekat att den ska titta på hur arbetet för att ge stöd till våldsutsatta har fungerat.

Jag tror att vi ständigt behöver lyfta upp vikten av jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter internationellt och på olika sätt berätta om vad vi gör här i Sverige. Sedan behöver vi förstås alltid vara öppna för att lära av andra.

Vidare fanns det några synpunkter när det gäller horisontell segregering på arbetsmarknaden. Man kan såklart ha olika uppfattningar i den frågan. Jag tycker själv att det är en viktig fråga att jobba med när det gäller att driva jämställdhetsarbetet framåt. Däremot delar jag fullt ut synpunkten att kompetens ska avgöra. Då kan man förstås landa i lite olika slutsatser, till exempel att kvinnor inte är tillräckligt kompetenta för att nå högre positioner. Den slutsatsen har jag inte dragit, utan jag tror att det finns olika hinder som gör att kvinnor har svårare att ta sig fram och nå ledande positioner i samhället.

Jag tackar för medskicken. Jag vill även rikta ett tack för det som lyftes upp om inte minst arbetsmarknadens parter och vår modell. Detta är något som vi förstås skulle kunna lyfta fram. Jag vill passa på att tacka Ann-Sofie Lifvenhage som när jag var här i juni tog upp den punkt som gällde det

videomöte som jag återrapporterade den 9 juni. Hon önskade att jag skulle ta upp betydelsen av att Sverige har haft grundskolor och förskolor öppna under pandemin. Det var något som jag lyfte fram i mitt anförande. Jag vill därför passa på att säga tack till detta medskick. Det är värdefullt att få komma hit och fånga upp kloka synpunkter från er.

Barcelonamålen, som lyftes upp, och stödet för att uppdatera målen är inte något som jag har närmare kunskap om. Jag vänder mig till mina medarbetare: Finns det någon uppfattning om vad det finns för stöd för att ta steg framåt? Det var så jag uppfattade frågan från den kristdemokratiska ledamoten. Jag hade svårt att se bilden, men jag tror att frågan kom från Désirée Pethrus. Har vi någon uppfattning om vilket stöd som finns runt om i EU?

Anf. 94 Departementssekreterare BENGT NILSSON:

Svaret på frågan är att målen sattes för länge sedan. Det är helt enkelt dags att uppdatera det hela och ange när ett sådant mål behöver uppnås. Man behöver kanske titta på både procentsatsen och när det ska vara uppnått.

Anf. 95 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Vi får ta upp detta och se vilket stöd som finns. Det blir ett försök att öka fokuset på vikten av barnomsorg.

Det sista jag vill göra en reflektion om var det som togs upp angående sambeskattningen, som avskaffades 1971. Föräldraförsäkringen, barnomsorgen och avskaffandet av sambeskattning – dessa tre framsteg i Sveriges utveckling har varit helt avgörande för att driva jämställdheten framåt. Denna synpunkt delar jag fullt ut. Jag vill tacka för detta medskick och instämmer verkligen i synen på vilken betydelse den här reformen har haft.

Jag vet att det kan vara lite känsligt om man tar upp denna fråga. Det är viktigt att poängtera att det är en nationell fråga. Man kan, om man berör denna fråga, förstås vara tydlig med att den just är nationell. Jag tar med mig medskicket, och jag delar verkligen uppfattningen fullt ut om vilken betydelse detta har haft för utvecklingen av jämställdheten.

Anf. 96 DANIEL RIAZAT (V):

Jag har bara en kort kommentar. Jag delar fullt ut det som har tagits upp av statsrådet. Vad jag vill ta upp är att när vi talar om lika deltagande på arbetsmarknaden och övriga jämställdhetsfrågor är det också viktigt att tala om varför vi egentligen diskuterar det här. I slutändan handlar det ju om ekonomisk självständighet, jämlikhet och lika deltagande på arbetsmarknaden och att få bort de könsstereotypa val som egentligen kanske inte alltid ska ses som ett val. De ska motverkas. Det är den ekonomiska biten som är viktig. Ibland glömmar vi lätt bort att ta med det.

Det vore bra om statsrådet kunde ge en kommentar om detta.

Anf. 97 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Det finns uppskattningar om att det skiljer 3,2 miljoner kronor i livsinkomst mellan kvinnor och män, det vill säga vad man de facto får i plån-

boken under ett arbetsliv. Det handlar om stora pengar. Jag instämmer verkligen i att det i högsta grad rör vårt jämställdhetspolitiska delmål om ekonomisk jämställdhet. Denna segregering på arbetsmarknaden har såklart en stor påverkan på kvinnors situation på arbetsmarknaden. Kvinnor jobbar i större utsträckning i yrken med låga löner och kvinnor sitter i större utsträckning och vänder på varenda krona efter att de har gått i pension. Det handlar alltså om pengar. Pengar är makt, och makt ska fördelas jämställt.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar därmed att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi tackar statsrådet för i dag.

Arbetsmarknadsminister Eva Nordmark

Återrapport från videomöte den 9 juni 2020

Återrapport från informellt videomöte den 17 juli 2020

Information och samråd inför videomöte den 13 oktober 2020

Anf. 99 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar statsrådet Eva Nordmark med medarbetare välkomna. Vi börjar med en återrapport från tidigare möten.

Anf. 100 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

God förmiddag, ordförande! Nämnden har mottagit en skriftlig rapportering från videomötet den 9 juni samt från det informella videomötet den 17 juli. Finns det några frågor svarar jag gärna på dem.

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Det verkar inte finnas någon som önskar ordet. Då tackar vi för återrapporten.

Vi går vidare till information och samråd inför videomötet den 13 oktober och går in på dagordningspunkt 1, Arbetstagares deltagande och stöd till arbetstagare i omställning.

Anf. 102 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru ordförande! Dagordningspunkt 1 utgör en diskussionspunkt på videomötet den 13 oktober. Det jag kommer att läsa upp nu är den ståndpunkt som är utskickad till nämnden.

Regeringen välkomnar diskussionen om arbetstagares deltagande och stöd till arbetstagare i omstruktureringar. I diskussionen på mötet avser regeringen att lyfta upp att utbildning är nyckeln för att människor ska kunna ta sig ut på arbetsmarknaden och avgörande för att arbetsgivare ska kunna anställa rätt kompetens.

Regeringen avser också att lyfta upp vikten av stöd till varslade och uppsagda personer liksom stöd i form av utbildning för personer som deltar i korttidsarbete – angeläget sett till coronapandemins påverkan på arbetsmarknaden – samt till följd av förändrade kompetenskrav på arbetsmarknaden. Europeiska socialfonden i innevarande programperiod och Europeiska socialfonden plus för kommande programperiod kan här vara viktiga verktyg för satsningar på individers omställning, bland annat genom kompetensutveckling, och insatser för arbetslösas övergång till arbete. Regeringen avser också att lyfta att arbetet med omstrukturering ska göras i samråd mellan arbetsgivaren och berörda arbetstagarorganisationer.

Anf. 103 LUDVIG ASPLING (SD):

Vi är i vanlig ordning inte eniga om EGF och ESF. Vi tycker att programmen i allt väsentligt är snarlika det som strukturfonderna och sammanhållningspolitiken gör i övrigt. Det behövs egentligen inga egna instrument. Vi tycker att unionen spenderar alldeles för mycket pengar på detta. Mervärdet för Sveriges del är väldigt begränsat.

Jag vill också ta upp något som står i slutet: ”Dels hur medlemsstaten avser att se till att kompetensinvesteringar och användning av EU-medel stöder framgångsrika omstrukturingsstrategier, dels vilka åtgärder på EU- eller medlemsstatsnivå som kan stödja målet om att förbättra skyddet för arbetstagarnas rätt till information och samråd i omstruktureringssituationer.”

I omstruktureringssituationer sker alltid en facklig förhandling i Sverige. Vid detta tillfälle får arbetstagarna alltid information. I den delen som detta skulle gå utanför rätten till information som finns stadgad i svenska kollektivavtal tycker vi naturligtvis att Sverige måste markera och säga att detta är någonting som Sverige självt löser på sitt eget sätt, genom den så kallade svenska modellen. Sverige behöver inte ha någon EU-strategi eller någon annan typ av åtgärd på detta område. Detta tycker vi borde ingå i ståndpunkten.

Anf. 104 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången av den här dagordningspunkten! Vi kan säkert vara överens om mycket när det gäller till exempel utveckling av kompetensutbildning och kompetensutveckling. Detta är naturligtvis viktigt för att folk ska kunna gå vidare. Vi vet att mycket görs, bland annat genom Trygghetsrådet och Trygghetsstiftelsen.

Jag kan i den svenska ståndpunkten dock sakna något om att flexibilitet på arbetsmarknaden är viktigt och att man måste sänka trösklarna in i arbete. Det har vi fått in i tidigare ståndpunkter när det har gällt arbetsmarknadspolitik. Detta skulle jag vilja göra ett medskick om.

Jag tycker också att det blir ett väldigt fokus på bara den traditionella arbetsmarknaden. Vi har i kölvattnet av covid-19 sett att många som har blivit uppsagda har startat egna företag. En stor andel nya företag har kommit till. Det är så det måste vara i en omställning. Nya företag startas, och man får nya möjligheter. Jag vill gärna höra om statsrådet har någon kommentar om stöd till att starta eget företag.

Anf. 105 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M):

Fru ordförande! Tack för föredragningen, statsrådet!

Jobben är och kommer fortsättningsvis att vara otroligt viktiga för hur vi moderater ska kunna rösta framgent. Här är utbildning en central punkt. Det handlar inte bara om ingång utan även om hur man ska kunna kompetensväxla, byta bana och faktiskt själv skapa sig en trygg väg framåt även i omskakande tider. Det är av otroligt stor vikt att inte glömma bort det egna ansvaret att faktiskt göra sig anställbar. Det handlar därmed om att arbeta för att inte vilseleda. Människor kan inte passivt vänta och tro att det ska vara system som rycker ut i en turbulent tid. Vikten av utbildning och kompetensutveckling, men också individens ansvar att göra sig anställbar, behöver alltså lyftas fram.

Anf. 106 DANIEL RIAZAT (V):

Vi har också, rent historiskt och i nutid, varit ganska kritiska när det kommer till exempelvis EGF. Vi anser inte att det ger den nytta man menar.

Jag anmäler dock inte avvikande mening, utan det jag tänkte lyfta upp är att jag skulle vilja att regeringen ändå betonade den nationella

kompetensen inom en del av dessa områden. Det gäller exempelvis frågan om utbildning. Jag sitter i utbildningsutskottet i riksdagen, och vi brukar vara överens om att det är viktigt att betona den nationella kompetensen inom dessa frågor.

Jag är också glad att man lyfter upp frågan om samråd mellan arbetsgivare och berörda arbetstagarorganisationer. Det går att trycka på mer även på den punkten, för det är otroligt viktigt med den modellen och att man inte går förbi den.

Anf. 107 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Först och främst noterar jag Sverigedemokraternas avvikande hållning. Jag vill säga till Ludvig att Socialfonden är ett sätt att stötta parterna och att det inte är ett problem att kombinera det med den svenska modellen.

Jag tycker att det har kommit fram väldigt mycket bra och vill tacka för samtliga kommentarer. Detta är ju ett videomöte, och man ska komma ihåg att det inte är någon beslutspunkt. Eftersom det är videomöte har vi ganska begränsad tid. Egentligen skulle man vilja omhänderta väldigt mycket och kunna prata länge om det, men tiden är begränsad. Det innebär en utmaning. Jag vill dock bejaka det som har kommit fram från Désirée, Ann-Sofie och Daniel. Även Ludvig nämner partsmodellen.

Jag tänker alltså att jag i mitt anförande ska försöka lyfta in flexibiliteten, tryggheten och att omställning kan leda till nya jobb och företag. Det är nämligen precis den väg vi behöver se till att både Sverige och EU går – att bejaka de nya jobb som växer fram. Jag tar även med mig Ann-Sofies medskick om att individen förstås har ett viktigt ansvar när det gäller utbildning och att göra sig anställningsbar.

I det tal jag har möjlighet att hålla nästa vecka ska jag också försöka omfatta den nationella kompetensen, som Daniel lyfter fram, liksom partsmodellens betydelse.

Jag tackar så mycket för konstruktiva och bra medskick.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar genom att konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna.

Finns det något att säga gällande de övriga punkterna på rådsdagordningen?

Anf. 109 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Jag hade inget att säga där.

Anf. 110 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statsrådet för i dag. Trevlig helg, när den kommer!

Anf. 111 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Tack, och trevlig helg!

2020/21:8

08 oktober

Innehållsförteckning

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1

§ 2 Utrikes frågor

.....	2
Anf. 2 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 3 Utrikesminister ANN LINDE (S)	2
Anf. 4 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 5 Utrikesminister ANN LINDE (S)	2
Anf. 6 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 7 DANIEL RIAZAT (V).....	3
Anf. 8 LUDVIG ASPLING (SD).....	3
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 10 Utrikesminister ANN LINDE (S)	3
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 12 Utrikesminister ANN LINDE (S)	4
Anf. 13 ANNIKA QARLSSON (C).....	5
Anf. 14 JESSIKA ROSWALL (M).....	5
Anf. 15 Utrikesminister ANN LINDE (S)	6
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 17 Utrikesminister ANN LINDE (S)	6
Anf. 18 DANIEL RIAZAT (V).....	7
Anf. 19 HANS ROTHENBERG (M).....	7
Anf. 20 Utrikesminister ANN LINDE (S)	7
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 22 Utrikesminister ANN LINDE (S)	8
Anf. 23 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	9
Anf. 24 ANNIKA QARLSSON (C).....	9
Anf. 25 HANS ROTHENBERG (M).....	9
Anf. 26 Utrikesminister ANN LINDE (S)	9
Anf. 27 HANS ROTHENBERG (M).....	10
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 29 Utrikesminister ANN LINDE (S)	10
Anf. 30 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	11
Anf. 31 HANS ROTHENBERG (M).....	11
Anf. 32 DANIEL RIAZAT (V).....	11
Anf. 33 Utrikesminister ANN LINDE (S)	12
Anf. 34 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	12
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 36 Utrikesminister ANN LINDE (S)	13
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	13

§ 3 Allmänna frågor

.....	14
Anf. 38 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 39 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	14
Anf. 40 DANIEL RIAZAT (V).....	14
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 42 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	15

Anf. 43	ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 44	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	15
Anf. 45	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 46	AMANDA PALMSTIERNA (MP)	16
Anf. 47	JESSIKA ROSWALL (M).....	16
Anf. 48	ANNIKA QARLSSON (C).....	17
Anf. 49	DANIEL RIAZAT (V).....	17
Anf. 50	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	17
Anf. 51	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 52	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	18
Anf. 53	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 54	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	19
Anf. 55	ANNIKA QARLSSON (C).....	19
Anf. 56	ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 57	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	20
Anf. 58	ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 59	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	21
Anf. 60	JESSIKA ROSWALL (M).....	22
Anf. 61	ANNIKA QARLSSON (C).....	22
Anf. 62	DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	23
Anf. 63	ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 64	AMANDA PALMSTIERNA (MP)	23
Anf. 65	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	23
Anf. 66	ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 67	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	24
Anf. 68	ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 69	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	24
Anf. 70	ERIK OTTOSON (M).....	25
Anf. 71	DANIEL RIAZAT (V).....	26
Anf. 72	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	26
Anf. 73	ORDFÖRANDEN.....	27
Anf. 74	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	27
Anf. 75	ORDFÖRANDEN.....	27
Anf. 76	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	27
Anf. 77	ORDFÖRANDEN.....	28
Anf. 78	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	28
Anf. 79	ORDFÖRANDEN.....	28
Anf. 80	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	28

2020/21:8

08 oktober

§ 4 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt

konsumentfrågor (jämförbarhet).....	29
Anf. 81 ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 82 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	29
Anf. 83 ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 84 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	29
Anf. 85 LUDVIG ASPLING (SD).....	29
Anf. 86 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	30
Anf. 87 JOHAN ANDERSSON (S).....	30
Anf. 88 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M)	30
Anf. 89 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	30
Anf. 90 DANIEL RIAZAT (V).....	31
Anf. 91 ANNIKA QARLSSON (C).....	31

Anf. 92 ORDFÖRANDEN.....	32
Anf. 93 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	32
Anf. 94 Departementssekreterare BENGT NILSSON	33
Anf. 95 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	33
Anf. 96 DANIEL RIAZAT (V).....	33
Anf. 97 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	33
Anf. 98 ORDFÖRANDEN.....	34
§ 5 Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor	35
Anf. 99 ORDFÖRANDEN.....	35
Anf. 100 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	35
Anf. 101 ORDFÖRANDEN.....	35
Anf. 102 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	35
Anf. 103 LUDVIG ASPLING (SD).....	35
Anf. 104 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	36
Anf. 105 ANN-SOFIE LIFVENHAGE (M)	36
Anf. 106 DANIEL RIAZAT (V).....	36
Anf. 107 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	37
Anf. 108 ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 109 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	37
Anf. 110 ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 111 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S).....	37